

Den riksomfattande BU-gruppens möte

Tidpunkt: onsdag 21.9 kl. 10.00

Plats: på distans via Microsoft Teams

Närvarande:

Mervi Heikkilä, SJK Erte

Lena Sågfors, SJK Erte

Anna-Maija Koskimies, SJK Erte

Mikaela Byskata-Ahlskog, SJK Erte

Catharina Latvala, Borgå stadsbibliotek

Agneta Möller-Salmela, Hangö stadsbibliotek

Catrin Wiik, Nykarleby stadsbibliotek

Susanne Ahlroth, Regionförvaltningsverket

Tanja Fagerholm, Vasa stadsbibliotek

Annica Andersson, Mariehamns stadsbibliotek

Susanna Aarva, Kimitoöns bibliotek

1. Mötet öppnas

Mötet öppnades klockan 10.04.

2. Mötets sammankallande sammansättning

Möteskallelse skickades per e-post 12.9.2022. Möteskallelsen gick ut till de representanter som valts och meddelats ska ingå i BU-gruppen.

Som mötets ordförande fungerar Lena Sågfors från Seinäjokis Erte. Som sekreterare fungerar Mikaela Byskata-Ahlskog från Seinäjokis Erte.

3. Val av mötets rösträknare och protokolljusterare

Till mötets rösträknare och protokolljusterare valdes Annica Andersson och Tanja Fagerholm.

Det bestämdes också att protokolljusterandet ska börja skötas elektroniskt. Protokollet skickas per mejl till de som ska protokolljustera och så kvitterar man med ett ok eller föreslår ändringar vid behov per mejl.

4. Aktuellt från Erte

Sommarens läskampanjer finns kvar ännu till årsskiftet och är fria att använda.

Samarbetsmallen för andra stadiet färdigställs under hösten. Den är annorlunda än samarbetsmallen för grundskolan eftersom yrkesskolutbildningen och gymnasieutbildningen är så olika sinsemellan och för att biblioteken i mycket mindre grad har etablerade samarbetsformer med andra stadiet.

Distanstips på finska, Etävinkit, kommer att ha fokus på andra stadiet.

ERTE:s stora evenemang hösten 2022 *Lukulystit - Läsfest 9–11.11* i Tammerfors ordnas tillsammans med AKE-Pike i Tammerforsregionen. Evenemanget är gratis för deltagarna, men resor och boende betalar man själv. Mera om Läsfesten i punkt 8.

En introkurs på finska för ungdomsbibliotekarier finns tillgänglig på Liboppi.

Pedagogiska frukostar ordnas som tidigare av ERTE i samarbete med Litteraturhuset Trampolin i Sverige. Trampolin håller i trådarna för höstens pedagogiska frukostar 13.10 och 27.10.

Trampolin har också ett eget webinarium som är gratis att anmäla sig till. Torsdagen den 6 oktober kl. 9.30-11.45 (svensk tid) bjuder Litteraturhuset Trampolin in till webinariet *Att berätta för barn och unga* som i år handlar om farligheter och lekfullheter i spelvärlden och IRL!

5. Sommarkampanjer 2022

Familjekampanjen Lukujengi - Läsgänget

Bland annat Vasa och Karleby använde familjekampanjen med Läsgänget. Spelplanerna och knapparna delades ut vid disken och på olika evenemang. Spelet har varit omtyckt.

Tävlingsmomentet engagerar hela familjen.

Borgå har en egen sommarkampanj i alla skolor från förskolan upp till åk 5.

Sommarkampanjen genomfördes för första gången i alla lågstadieskolor och avslutades på hösten med Läsfest och glass i åk 1-6. Fördelen med kampanjen är att man samarbetat med skolorna och därmed når alla elever med informationen, nackdelen är att det läskampanjen kan uppfattas som en skoluppgift när den startas via skolan.

Ungdomskampanjer

Det är överlag svårt att nå ungdomar som inte läser. Bu-gruppen diskuterade hur läskampanjer för ungdomar brukar ordnas, om de ordnas.

Vasa valde att inte använda ungdomskampanjen, eftersom tidigare liknande kampanjer inte har lyckats så bra. Samtidigt, påpekade andra deltagare, att läsresultaten för unga blir allt sämre och att alla sätt att försöka förbättra situationen är välkomna.

I Karleby användes kampanjen, men blev lite undanskymd av familjekampanjen Läsgänget.

Ett förslag från ERTE:s sida är att flytta läskampanjen för ungdomar från sommaren till läsåret och i stället göra kampanjer i samarbete med skolan. På det sättet skulle man nå också de ungdomar som inte är vana och aktiva läsare.

Också Tiktok-kampanjer, liksom den som var kopplad till Vad ska man läsa- kampanjen, kräver kontinuitet och mycket arbete går förlorat om kontot bara upprätthålls på sommaren.

Library lovers -kampanjen (tidigare kampanj inom projektet Läspuls i Vasa) fungerade bra när det gjordes i samarbete med skolan, bäst med skolor som hade ett starkt samarbete med biblioteket.

Möjligheten att nå ungdomar via TikTok och #Booktok eller att använda sig av det material som lyfts fram via #booktok diskuterades också. En möjlighet för att skapa innehåll i sociala medier som känns relevant för unga är att låta praoelever och sommaranställda ta över kontona. Ett annat sätt att utnyttja att boktips når unga den vägen är att skapa en BookTokhylla som man gjort i Kronoby.

6. Året 2023

2023 kommer tyngdpunkten att ligga på barn under 3 år och småbarnsfamiljer. Detta kommer att synas i utbildningar och distanstips.

Samarbetsmallen för denna målgrupp är under planering, men det är inte klart om den kommer att bli likadan som för de andra stadierna, eller om den mera innehåller förslag och tips på vad och hur man kan göra. Det kan vara svårt att skapa konkret samarbete med till exempel rådgivningarna och det kan var mycket olika från kommun till kommun. Vem gör man egentligen kontraktet med? Att det är så många oklara faktorer gör det ännu viktigare att det finns en mall och ett färdigt tillvägagångssätt för biblioteken att använda.

Exempel på samarbeten som varit framgångsrika kommer till exempel från Hangö, där man har haft utbildning för rådgivningspersonalen. De har också fått broschyrer med argument för läsning och lästips som de kunnat dra nytta av i samtalen med föräldrarna.

I Borgå är det rådgivningarna som sökt kontakt med biblioteket. Just nu planerar man för en bibliotekshörna i rådgivningarnas väntrum.

I Vasa har samarbetet med rådgivningarna nu kommit bra igång och föräldraförberedande kurser involverar ett biblioteksbesök.

Verksamhetsidéer

Bokstart med bl.a. hembesök till nyblivna föräldrar är en verksamhetsform som används mycket i Sverige, men verkar vara svår att etablera i Finland. Kunde den göras i någon annan variant?

Mor- och farföräldrar kunde ses som en resurs i sammanhanget och en möjlighet att ge de yngsta regelbundna biblioteksbesök när deras föräldrar inte hinner.

I Dalsbruk har biblioteket haft temakvällar i samarbete med museet Sagalund som riktat sig till mor- och farföräldrar och deras barnbarn. Under sportlovet när många barnbarn var

på besök hos sina äldre släktingar i trakten bjöd man in till temakväll. Kristina Tiainen kom och berättade om 60- 70-talet och det var mycket populärt.

Också Muminutställningen i Nykarleby var något som lockade mor- och farföräldrar att besöka biblioteket tillsammans med de yngsta.

Man får gärna skicka in flera tips och erfarenheter.

7. Nya BU-gruppen

Meddela till det organ ni representerar om ni vill fortsätta. En officiell förfrågan kommer att skickas till alla AKE-bibliotek och Mariehamn.

8. Läsfesten i Tammerfors 9-11.11.2022

På Lukulystit.fi finns hela programmet. På onsdag börjar det kl. 12 på Plevna, man får gärna vara på plats lite på förhand. Salla Simukka är konferencier. På onsdagskvällen är det stadens mottagning och sedan fest på biblioteket Metso. Bara första dagen streamas.

Under torsdagen finns Workshops på svenska med *Paola Fraboni* visar hur man kan koppla en bok till *ordkonst*, *Anna Lindblad* från Göteborg med *shared reading* och *Litteraturhuset Trampolin* har en workshop där man får testa på deras metoder. Sist ut är showen *Drakar och Dragqueens* som turnerat kring alla bibliotek i Sverige. Kända dragqueens håller sagostunder för barn. De söker just nu finansiering för att kunna turnera runt i Finland.

På fredagen har man möjlighet att besöka olika platser, som t.ex. Muminmuseet och Tammerfors svenska skola, olika bibliotek samt Lastenkirjainstituutti som undantagsvis håller öppet.

Lukulystit - Läsfest innebär en unik chans för bibliotekspersonal att träffas och prata. Vi hoppas få till en träff för Bu-gruppen.

9. Diskussioner kring sagostunder och upphovsrätt i biblioteken

Detta är ett aktuellt ämne och biblioteken hanterar denna fråga på olika sätt.

Målet, som ERTE ser det, är att biblioteken skulle få ett likadant undantag som skolor och gudstjänster, så man kan läsa utdrag och hela texter utan att begära tillstånd. Men det är inte enkelt att nå dit.. En enkät har gjorts av ERTE om sagostundspraxis i de olika biblioteken, över 100 svar kom in och det var tydligt att många vill ha ett klart svar på hur man får och inte får göra och att alla vill att det i framtiden ska vara fritt att använda sig litteraturen i sagostunder utan tillstånd och begränsningar. Sagostunderna är en av de mest grundläggande läsfrämjande verksamheterna. Med den når man också familjer som inte har barn inom småbarnspedagogik, dvs det är en demokratifråga.

De som driver kraven på att tillstånd ska sökas för sagostunder är inte författare och illustratörer utan upphovsrättsorganisationer som Sanasto.

Problemet är att biblioteken inte har någon jurist som specialiserat sig på frågan. Den enda tolkningen som finns kommer alltså från upphovsrättsorganisationerna. Upphovsmännen kan själva ge lov om att man får använda deras verk även om de hör till Sanasto. Sanasto representerar bara finländsk litteratur, inte översatt.

10. Övriga ärenden

Lena har haft träff med Läsväskan som nu gått in under Folkhälsan, vilket garanterar fortsättning och spridning av Läsväskan. Lotta Dammert som varit med och grundat Läsväskan är nu tjänstledig från sitt ordinarie rektorsjobb och vill gärna vara med på ett BU-Gruppsmöte.

Nordic Libraries annual i Helsingfors 2.3.11 om läskunnigheten i norden. En del av programmet kommer att streamas men i inte allt.

Regionförvaltningsverket påminner om att bibliotek gärna får skicka in korta redogörelser om projekt som fått projektunderstöd från Regionförvaltningsverket. En kort text om hur projektet har gått.

Bokprat för språkö-skolorna hålls för första gången i oktober 2022 via microsoft teams.

Bokkarusellen filmas och strömmas i januari igen, kommer att läggas upp på kirjastokaista.

11. Följande möte någon gång i januari eller februari 2023 när medlemmarna i rådet klarnat.

12. .Mötet avslutas klockan 11.18

_____
Lena Sågfors (ordförande)

_____
Mikaela Byskata-Ahlskog (sekreterare)

_____
(protokolljusterare)

_____
(protokolljusterare)